

Charakterystyka form dyni zwyczajnej (*Cucurbita pepo* L.) pod względem cech owoców i nasion.

Aleksandra Korzeniewska, Teresa Galecka, Katarzyna Niemirowicz-Szczytt
Katedra Genetyki Hodowli i Biotechnologii Roślin, SGGW w Warszawie, ul. Nowoursynowska 159, 02-787 Warszawa
e-mail: Aleksandra_korzeniewska@sggw.pl

WSTĘP

Dynia zwyczajna *Cucurbita pepo* L. to najczęściej uprawiany gatunek z rodzaju. Jej owocem jest kulista jagoda lub nibyjagoda zrosnięta z dnem kwiatowym. Owoce tej dyni mają bardzo zróżnicowane kształty: wydłużone, walcowate, spłaszczone i dyskowate, mogą być przy tym proste lub zagięte, czasami wężowate. Do gatunku tego należą następujące odmiany botaniczne: cukinia, kabaczek, patison, dynia makaronowa i dynia białopłetwa (oleista) i inne.

Opisywana jest także forma dyni nazywana artroka., której autorstwo przypisuje się Jerzemu Moskalow-Hejbowiczowi. Uważa się, że artroka powstała w wyniku krzyżowania argentyńskiej formy o silnych właściwościach leczniczych z lokalną odmianą odporną na chłód uprawianą w okolicach Trok pod Wilnem. Obecnie nie spotka się w Polsce roślin opisanych przez Hejbowicza- nie były odpowiednio chronione. Dynia jest rośliną owadopylną, łatwo krzyżuje się w obrębie gatunku. Zapewne dlatego znajduje się rośliny w typie artroki w populacjach, uprawianych przez rolników wzdłuż wschodniej granicy Polski.

Zdjęcie 1. ABC: Widok pola z dojrzwającymi owocami dyni zwyczajnej (Wolica 2016).

CEL BADAŃ

Celem badań była ocena wybranych cech owoców i nasion dziesięciu form dyni zwyczajnej, charakteryzujących się nasionami pokrytymi łupiną nasienną, w porównaniu do odmiany Danki (wzorzec).

MATERIAŁY I METODY

Doświadczenia przeprowadzono w latach 2015 i 2016 na Polu Doświadczalnym KGHIBR w Wolicy. Badano cechy plonu owoców i nasion. Oznaczono średnią masę owocu handlowego oraz określono masę 1000 nasion. Wyniki opracowano statystycznie za pomocą programu Statistica. Obliczono najmniejsze istotne różnice (NIR) oraz przeprowadzono szczegółowe porównanie średnich za pomocą testu Tukeya. Scharakteryzowano także pokrój roślin, barwę skóry i barwę miąższu owoców.

WYNIKI I DYSKUSJA

Stwierdzono istotne zróżnicowanie w zakresie wszystkich cech, w dwóch kolejnych latach badań. Owoce były okrągłe lub lekko spłaszczone. Skóra dojrzałych owoców była: ciemnozielona w żółte plamy lub pasy, pomarańczowa lub żółta, gładka, żebrowana lub guzowata zaś ich miąższ kremowy lub jasnopomarańczowy. Plon owoców był wysoce zróżnicowany (6,4-18,3kg/roś.). Wszystkie rośliny, podobnie jak odmiana Danki, tworzyły płozące pędy. Nasiona miały okrywę nasienną barwy brudnobiałej lub żółtawej z pogrubioną krawędzią. Decydujące znaczenie w przydatności do użytkowania będą miały cechy takie jak zróżnicowany plon (125,0-379,3g/roś.) i masa 1000 nasion (126,3-291,7g).

Zdjęcie 2. ABCDEF: Zróżnicowanie barwy skórki i kształtu dojrzałych owoców dyni zwyczajnej; G: zróżnicowanie wielkości i kształtu nasion dyni zwyczajnej (Wolica 2016)

Tabela 1. Charakterystyka ważniejszych cech plonu owoców i nasion badanych linii dyni zwyczajnej (Wolica 2015 i 2016).

Numer linii lub odmiana	Rok	Plon handlowy owoców [kg/roś.]	Masa owocu handlowego [kg]	Plon nasion [g/roś.]	Masa 1000 nasion [g]
L 107	2015	6,9 f	4,4 b	262,3 c	291,7 a
	2016	7,8 de	4,1 bc	259,0 d	287,7 ab
L 114	2015	9,4 e	7,9 a	125,0 f	172,3 d
	2016	11,6 c	8,8 a	132,3 g	162,7 e
L 120	2015	12,5 c	4,4 b	93,7 g	193,3 c
	2016	15,8 b	4,2 bc	120,3 g	194,3 d
L 121	2015	10,2 de	3,7 bc	394,3 a	276,7 a
	2016	8,4 d	4,7 b	379,3 a	281,7 ab
L 122	2015	7,3 f	1,1 d	167,0 e	133,0 e
	2016	6,4 ef	1,1 e	176,0 f	126,3 f
L 125	2015	12,5 cd	3,3 bc	246,0 cd	201,7 c
	2016	10,4 c	3,4 cd	235,0 e	194,3 d
L 126	2015	10,3 cde	2,9 c	317,0 b	277,7 a
	2016	11,2 c	3,4 cd	324,0 c	270,3 b
L 150	2015	6,4 f	4,3 b	82,0 g	237,0 b
	2016	5,4 f	4,1 bc	90,3 h	234,7 c
L 222	2015	18,3 a	4,5 b	376,3 a	293,3 a
	2016	17,9 a	3,6 bcd	364,0 b	291,3 a
Danka	2015	15,8 b	2,5 c	237,7 d	196,3 c
	2016	15,7 b	2,4 d	229,7 e	189,3 d
NIR _{0,05}	2015	2,21	1,33	17,32	16,93
	2016	2,06	1,12	12,16	9,94